

קול צופיין

קול צפ"יך נשאו קול יחדו ירגנו

מקץ תשפ"ה השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

מאבק תרבויות אז והיום

אסון התבונה האנושית

יש לתבונה האנושית באמת הרבה מעלות גדולות. אבל כשסומכים רק על התבונה האנושית יכולים להגיע לעוולות אדירות. ראינו את זה במאה השנים האחרונות כמה וכמה פעמים. הפילוסופיה הנאצית התבססה על הבכירה הטבעית של דארווין שהגיע למסקנה מדעית כי עולם הטבע מתפתח כשהחזק טורף את החלש. הגרמנים היו מהמובילים בכל שטחי המדע באירופה הפכו להיות חיות הטרף הכי גדולות עלי אדמות.

בזכות הצלחתם במדע הם חשבו שהם מורמים מעם והם חייבים להשתלט על כל העולם. בדרך מותר להם לעשות כל תועבה מגול ועד אונס, מרצח ועד השמדה. **המדינה הזאת הוציאה מתוכה את היטלר שחשב כי צריך לנהל עולם בלי רחמים ומוסר, בלי מושגים של "משפט" ו"צדק" שהיהודים הכניסו לתרבות העולם.**

שני האסונות של הקומוניסטים

הקבוצה השנייה שהעריצה את המדע ודחתה את אלוהים הייתה ברית המועצות שהלכה אחרי קרל מרקס. קרל מרקס זלזל באמונה ובאלוקים ובזכות שלו להכתיב לנו אמות מוסר והתנהגות. 15 מדינות ברית המועצות הלכו אחריו בעיניים סגורות והמציאו שיטת חינוך וכלכלה וניסו ליצור סדר עולמי חדש ולהכתיב אותו לכל האנושות. גם הם טבחו עשרות מיליוני אנשים ברוסיה, בקובה, בדרום אמריקה ובמקומות אחרים בעולם. הקבוצה השלישית היא סין שרצתה להבריא את האומה הסינית, הוציאה מתוך יותר ממיליארד סינים את האמונה באלוקים, הרגה מיליוני סינים בכל שנה, לקחה את זכויות התושבים ודיכאה אותם עד עפר. החוט המשולש הזה מלמד כי כשאין אלוקים, כל חכמה לא תעזור, בסוף בני האדם יגיעו לשיא התועבות האנושיות.

טרלולי התבונה האנושית

האקדמיה בארה"ב הביאה לעולם הרבה ברכה, אבל כשהיא מתנתקת מהאמונה היא מביאה את שיא הטרלול לאנושות. כולנו ראינו השנה את ראשי האקדמיה בארה"ב מצדיקים אנטישמיות ורצח יהודים במילים מכובסות. לא מגנים אונס של נשים יהודיות. הכל בשם הקידמה והערכים שהם המציאו על שיוויון והכלה וכד'. אותה אקדמיה מעודדת גברים לשנות את מינם לנשים ולהפך. נותנת לילדים תרופות לשינוי שעושות אותם לעקרים כל ימיהם.

סכנת החכמה היוונית

חלק מתרבות יוון נמצא בתרבות המערב

המאבק בתרבות יוון הסתיים בניצחון של מתתיהו ובניו, אבל הוא לא היה ניצחון סופי. אחריו אנחנו שומעים על תרבות יוון והשפעתה השלילית גם בחורבן הבית השני בפולמוס של טיטוס, וגם אחר כך אצל אלישע בן אבויה. חשוב שנבין את שורש תרבות יוון כיון שהשורש הזה פעיל גם היום בתרבות הפרוגרסיבית באמריקה ובאירופה, וגם אצל חלק מהאליטות בישראל.

אין ספק שהחלקים האליים של תרבות יוון כבר אינם כמעט בעולם. גם העריצות הקולוניאלית להשיג כבוד וגם לדכא עמים אחרים בשם הקידמה והדמוקרטיה - לא קיימת היום, למרות שהייתה במאה הקודמת. גם הולזל בחיי אדם, לזרוק אנשים טרף לבעלי חיים לא קיימת היום. גם הפראות המינית שקבעה כי כל כלה שנישאת תבעל להגמון תחילה - איננה בעולם. אבל חלקים אחרים מתרבות יוון עדיין קיימים בתרבות האנושית הנוכחית והם גורמים צרות צרורות.

חכמה יוונית - חכמה אנושית

יסוד התרבות היוונית הוא שיש אלוהים ויש מוסר ויש ערכים, אבל האלוהים של היוונים לא מתעניין בבני אדם ולא קובע להם כללי מוסר "אין אצל הבורא לא רצון ולא שנאה כי הוא נעלה מכל החפצים ומכל הפגנות". ולכן "והוא אינו יודע אותך כל שכן שידע פנתך ומעשיך וכל שכן שישמע תפלתך ויראה תנועתך" (דברי הפילוסוף היווני בספר הכוזרי).

לדעתם, החכמה שיש לבני האדם היא חכמה שהשגנו בשכלנו, המוסר והערכים הם פרי תבונתם של בני האדם, לא בגלל שזה קשור לבורא "לא כדי שיהנה רצונו ולא להסיר מעליך קצפו" אלא תעשה את המעשים הטובים ממדות השכל האנושי אשר חקרו הפילוסופים.

גם בדורנו יש שכבה גדולה של חכמים שחושבים כי התבונה האנושית היא הדבר החשוב ביותר עלי אדמות. בזכותה יש לעולם את כל המדע, הקידמה והטכנולוגיה, כולם פירות של התבונה האנושית. לדעת האנשים הללו אין חשיבות כלל לשאלה אם יש אלוהים או אין, בכל מקרה הוא לא רלוונטי לחיים שלנו. אנחנו קובעים את אמות המוסר והצדק ולא מישוהו אחר מלמעלה. כל החשיבה הזאת היא תואמת לחלוטין לחשיבת החכמה היוונית מימי קדם.

לסיים את השיעון המגדרי

סוף סוף העולם מתחיל להבין את גודל הסכנה. לאחרונה החליטה מועצת המחקר הרפואית הנורבגית שהתרופות הניתנות לטרנסג'נדרים מסוכנות ואסרה לתת אותן לקטינים. הנשיא הנבחר טראמפ הודיעה שביום הראשון לכהונתו יאסור שינויי מין לקטינים וכי ארה"ב תכיר רק בשני מינים רשמיים. הוא ימנע מגברים להתחרות בספורט נשים ויסלק את כל הטרולר שבמשך שנים הוטמע באוכלוסייה על ידי האקדמיה הנאורה.

סכנת חכמה אנושית – הפלה

אפשר לראות דוגמה מהסכנה של החכמה האנושית שבימינו חושבת שמותר להרוג עוברים. הם מכשירים את הרצח הזה בכל מיני סיסמאות שאפשר בעזרתן גם להתיר להורים להרוג את ילדיהם שנולדו. הם ממשיכים בזה את חכמת הפילוסוף הגדול של יוון, אריסטו, שכתב בספרו "פוליטיקה": "חייב להתקיים חוק, שלפיו לא יהיה ניתן לגדל ילד פגום או נכה באופן כלשהו". זאת אומרת אסור לגדל ילד נכה.

לגבי שאר הילדים הוא כתב "כדי להימנע מפיצוץ אוכלוסין, יש ילדים שצריך להורגם, מאחר שיש להגביל את כמות האוכלוסין במדינה". לטעמו לא מוסרי לחייב את ההורים לגדל את הילד שלהם נגד רצונם, להאכיל אותו ולפרנס אותו במשך שנים ואחר כך גם לאפשר לו לרשת אותם. לדעתו הכי מוסרי לאפשר להורים להרוג את ילדיהם.

אסון החשיבה המזרחית

כנגד העולם המערבי שמתפתח את המדע והטכנולוגיה ומתבלבל במוסריות שלו, עמד העולם המזרחי שהעדיף את האמונה באלוקים ודבקות בערכים שלו על פני השפע והברכה של החכמה האנושית. במדינות אלו יש מסגדים שפזורים בכל הערים מכריזים בקולי קולות על הנוכחות של אלוהים. הם מקפידים על צניעות ומשפחה ונלחמים בסטיות המיניות שהעולם המערבי כל כך מעריך.

האמונה שלהם דיכאה את החכמה האנושית, ומתוך מיליארד וחצי אנשים מוסלמים רק 9 אנשים קבלו פרסי נובל: 6 פרסים הם על שלום וספרות, ו-3 על רפואה וכימיה. לעומתם יש בעולם המערבי מעל 900 מקבלי פרסי נובל שמוצאם כמעט מכל המדינות המערביות. הפרסים הם על גילויי מדע והמצאות שקידמו את החיים על פני כדור הארץ.

שבחזון) דינרים בקפה, ומעלין לקון תמימים (אלה שבחזון היו שולחים לאלה שבפנים כבשים, שיקריבו קרבן תמיד).

"היה שם זקן אחד. שהיה מכיר בקמט יונית. לעז לךם בקמט יונית, אמר לקון, כל זמן שעוסקים בעבודה (בבית המקדש), אין נמסרין בידיכם". וקיבלו את דעתו. "למחר שלשלו לךם דינרים בקפה, והעלו לךם חזיר. פינן שהגיע (החזיר) לחצי חומה, נעץ צפרניו, נדעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה. אותה שעה אמרו, ארוז אדם שיגדל חזירים, וארוז אדם שילמד לבנו חכמת יונית".

הגמרא מספרת שבעקבות אותה מלחמת אחים לא רק שהארץ הזדעזעה, אלא שגם לא נשארה תבואה באזור ירושלים. בעקבות אותה עצה של זקן שלמד חכמה יונית השתלטו החיילים הרומאים של פומפיאוס על ירושלים, ובזו את התבואה שהייתה סביבות העיר, "שאותה שנה החריבו החיילות את הזרעים שסביבות מדינת ירושלים והוצרך להביא אותה שנה את העומר מגגות צריפים" (רש"י סוטה 31/ב). כל החורבן הזה מגיע מהעצה שמקורה בחכמה היוונית שמתעלמת מהערך של ה' שנמצא בחיינו ומוכנה לוותר על קרבן התמיד בשביל חשבונות אנושיים. מעין מה שאמר בר דרומאכמה שנים אחר כך והביא לחורבן ביתר. הם אמרו "הלא אתה אלהים זנחנתו ולא תצא אלהים בצבאותינו". אין צורך בעזרת אלוהים, נסתדר לבד (גיטין דף נא/א) ונחרבה ביתר ונהרגו אלפים ורבבות מישראל.

הארוע שהביא לחורבן ירושלים

חכמינו מבינים שארוע זה הביא בסופו של דבר לחורבן בית המקדש וירושלים. כך פירש בתפארת ישראל (סוטה פרק ט משנה יד) "וכן עשו וכבשו הרומיים אז על ידי פומפיאוס את עיר הקודש, ואף שאז לא נחרבה ירושלים, על כל פנים כשראו אחר כך בימי טיטוס מה התגלגל על ידי דבר זה שהוכנסו תחת כמשתלת רומי, גזרו שלא ילמדו אותה חכמה". הבינו החכמים כי למרות שמתתיהו ובניו ניצחו בתחילה את תרבות יוון, הצאצאים שלהם נכנעו לחכמה הקלוקלת הזו, קראו לעצמם בשמות יוונים והיא בסופו של דבר החריבה את בית המקדש בידי טיטוס. למזלו של עם ישראל היו בו חכמים כמו רבי עקיבא וחבריו שלא נכנעו לתרבות היוונית וגזרו שלא ללמוד אותה ובזכות זה עם ישראל ניצל ומנצח את התרבות היוונית.

**"רק אני
מוהירך מאד
להשמר
ולשמור
עצמך מאד
מאד לזכור
מאין באו
אליך
המצוות"...
תזכור כי
התורה היא
תורה של ה'
וחוקי
המצוות הם
רצונו של ה'**

התורה - החכמה המשולבת

הפתרון של היהדות - חכמה אנושית ואלוקית משולבת

החכמה היהדות היא משהו ששווה יותר משניהם ביחד. מביא את הברכה של שניהם ודוחה את הקלקולים של שניהם. היהדות בעד חכמה אנושית, לכן אנחנו מתפללים כל יום "וחננו מאיתך חכמה בינה ודעת".

את הסוד הזה הבין ג'ון אדאמס שהיה נשיא ארה"ב ונחשב מהאבות המייסדים של אמריקה, הוא כתב כי הוא בונה את עיקרי יסודות התרבות של ארה"ב על פי התרבות של העם העברי שעקרונות המוסר שלו משולבים באמונה באלוהים. הוא מנבא ואומר כי תרבות שלא תהיה מבוססת על אמונה באלוקית, סופה לקרוס. וצדק לחלוטין.

גָּבְהוּ דְרַבֵּי מִדְרָבֵיכֶם וּמְחֹשְׁבֵי מִמְחֹשְׁבֵיכֶם

התורה מעריכה מאוד את החכמה. היא מספרת לנו כי באמצעות החכמה שבצאלל קיבל מאלוהים הוא בונה את המשכן "וְאֶמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻמָּה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה" (שמות לא). באמצעותה שלמה מנהל את הממלכה "וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חֲכָמָה לְשֹׁלֹמֹה וּתְבוּנָה הַרְבֵּה מְאֹד וַרְחֵב לֵב כְּחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׁפַת הַיָּם" (מלכים א פרק ה ט). רק חשוב שהחכמה הזאת לא תהיה מנותקת מאלוהים.

בעת החורבן – גזרו שלא ילמדו חכמה יונית

בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמדו אדם את בנו יונית

לכן גזרו חכמים שלא ללמוד חכמה יונית. "בפולמוס של אספסינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס, בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמדו אדם את בנו יונית". ועוד החמירו מאוד חכמינו ואמרו "ארוז אדם שיילמד לבנו חכמת יונית" (סוטה מט). האיסור נגזר בזמן החורבן בגלל מאורע שהיה עשרות שנים קודם לכן כשעדיין שלטו בעם ישראל בני חשמונאי. חשוב להדגיש, מדובר באיסור ללמוד את השקפת החיים שלהם. לעומתה מצווה ללמוד את הרפואה ושאר מדעי הטבע.

חורבן ההיגיון – חורבן בית חשמונאי

על המאורע הזה מספרת הגמרא "תנו רבנן, כְּשֶׁצָרָו מֶלְכֵי בֵּית חֲשִׁמוֹנַי זָה עַל זֶה, הָיָה הוֹרְקָנוֹס מְבַחֵן, וְאֶרִיסְטוֹבֵלוֹס מְבַפְּנִים". אֶרִיסְטוֹבֵלוֹס נמצא בתוך ירושלים, ליד בית המקדש, והורקנוס צר עליו מבחוץ ולא נותן להעביר מזון לתוך ירושלים הנצורה, מלבד קורבנות לבית המקדש שהם דבר יקר לשניהם. "בְּכָל יוֹם יוֹם הָיוּ מְשַׁלְּשִׁין (אלה שבפנים לאלה

אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הנמים אשר הם חיים על האדמה ואת בנייהם ילמדון (דברים ד).

מסביד הרמב"ן כי הציווי הוא - לא לשכוח שהתורה היא מתנה שקיבלת מאלוקים, ולא חכמה שאתה יצרת בשכלך. "רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך מאד מאד לזכור מאין באו אלך המצוות". שלא תחשוב כי היא חכמה אנושית נפלאה מאין כמותה ותקיים אותה כי היא טובה לנפש ולגוף. אלא תזכור כי התורה היא תורה של ה' וחוקי המצוות הם רצונו של ה'. על החכמה המשלבת אנחנו מודים ב"על הניסים".

להפוך את התורה לתורתך

בעל הניסים – הכל של ה'

בעל הניסים אנחנו מזכירים פעמיים את המילה "תורתך". גם ל"שפחה תורתך ולהעבירים מהקי רצונך". וגם "זדים ביד עוסקי תורתך". האות "ך" שמשייכת את התורה, המצוות והמקדש לה' נמצאת 15 פעמים בעל הניסים של חנוכה. "ואחר כך באו בניך לדביר ביתך ופנו את היקלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו נרות בהצרות קדשך". יש כאן הדגשה חוזרת ונישנת שהבית היא בית ה', וההיכל הוא גם ההיכל שלו. גם המקדש הוא מקדש ה' וגם החצרות הם חצרות קדשו.

נוסח על הניסים – קי"ט מתהילים

כתב הבית יוסף כי אנו אומרים 'זדים ביד עוסקי תורתך' על פי הפסוק מפרק קיט בתהילים "זדים הליצני עד מאד מתורתך לא נטית". פרק קי"ט בתהילים הוא פרק שמדגיש עשרות ומאות פעמים שהתורה היא לא חכמה אנושית אלא חכמה אלוקית. דוד המלך בתהילים הדגיש את הענין הזה בכך שהמילה "תורתך" מופיעה 25 פעמים בפרק הזה. גם המילה "חקיך" כתובה 22 פעמים וגם המילה "פקודיך" 14 פעמים. זה ממשיך במילה "מצותיך" שמופיעה בפרק הזה 19 פעמים ו"אמרתך" 21 פעמים. "עדותיך" או "עדותיך" 23 פעמים ו"דברך" 18 פעמים. כך גם "משפטי צדקך" 6 פעמים וכולם מדגישים שהתורה והמצוות הם שלך ולא משהו אנושי.

כנגד המאמינים בתורה משמים יש "זדים" שנלחמים באוהבי תורתך. למשל "זדים הליצני עד מאד מתורתך לא נטית". השימוש במילה זדים נמצא בפרק הזה 6 פעמים מתוך 12 בכל התנ"ך כולו. עוד 2 פעמים נמצאת בתהילים, אחד מהם נמצא בפרק שהמסר שלו הוא ממש כמו פרק קי"ט שהתורה היא משמים.

פרק יט – התורה תורת ה'

גם בפרק יט בתהילים מדגיש דוד המלך שהתורה היא תורת ה' וכך כל המצוות. כך אומר דוד "תורת ה' תמימה כשיבת נפש עדות ה' נאמנה מחקיקת פתי: פקתי ה' ישרים משפחתי לב מצות ה' ברה מאירת עינים: יראת ה' טהורה עומדת לעד משפטי ה' אמת צדקו יחדו". כשכל הדברים הללו הם של ה' הם "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים לודבש ונפת צופים: גם עבדך נהנה בהם בשמךם עקב רב: שגיאות מייבין מנסתרות נגני".

וכמו בפרק קי"ט אומר דוד כי מול המאמינים בתורה ה' יש זדים שכופרים וחושבים שיש להם תורה משלהם, והם לא מאמינים שהתורה משמים. הזדים הללו יכולים לעשות כל פשע שבעולם. "גם מזדים חטף עבדך אלי-משלוי-בי אז אתם ונקיטי מפשע רב". וכולנו מבינים היטב למה התכוון דוד המלך.

התורה מזהירה אותנו לזכור תמיד שכל החכמה היא ממנו, ולכן אל תסמוך על החכמה האנושית כשהיא מתנגשת עם החכמה האלוקית. "פי גבהו שמים מארץ פן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבתתי ממחשבתכם" (ישעיה נה ח). ובאמת אנחנו יודעים שהחכמה האנושית בשיאה לא מצליחה להגיע לאחד מיני אלף מהחכמה האלוקית, אנחנו לא יודעים כמה כוכבים יש ביקום ומה תפקידם. לא יודעים עדיין מה תפקידו של כל חלק בדי.אנ.אי. לא יודעים מה יש במעמקי כדור הארץ ועוד מיליוני דברים אחרים.

ברוך שנתן מחכמתו לבשר ודם

עם זאת, ה' נתן מחכמתו לבשר ודם, ואנחנו מברכים על כך כשרואים אדם חכם "ברוך אתה ה' וכו' שנתן מחכמתו לבשר ודם". וצריך אדם לא להתהלל בחכמתו. כך אומר הנביא "פה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו ואל יתהלל עשיר בעשרו". גם החכמה שעמלת ויגעת והשגת היא לא חכמה שאתה יצרת, אתה רק גילית אותה. אל תתהלל בה ותחשוב שהיא חכמתך. לכן כתוב "אל יתהלל חכם בחכמתו". הוסיף הנביא את המילים **בחכמתו** כדי להדגיש שכאשר אדם משייך את החכמה והידע לעצמו, הוא בא לכלל טעות.

אבל אם אנחנו יודעים שהחכמה היא לדעת את האלוקים דרך החכמה שנמצאת בעולם - החכמה מביאה אותך לעשות חסד משפט וצדקה בארץ ולא שואה ומחנות בסיביר לדכא אנשים. "פי אם באת יתהלל המתהלל השפל וידע אותי פי אני ה' עשה חסד משפט וצדקה בארץ, פי באלה חפצתי נאם ה'".

עין החיים ועין הדעת

על שני סוגי החכמה האלו מכוונת התורה באמירתה שבעין הדעת יש טוב ורע. יש דעת טובה שמחוברת לאלוקים, ויש דעת רעה שמביאה את האדם לכפור באלוקים, דעתו של נחש. התורה מכוונת את האדם לרכוש דעת מתוך ענווה שהחכמה היא ממנו. "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה". כל זאת לעומת החכמים שמשתמשים בחכמה שלהם בשביל לדכא אחרים. "חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו". ממש כמו שעשו היוונים וממשיכי דרכם.

החכמה היהודית פי כמה מהחכמה המערבית

התוצאה של החשיבה היהודית שמשלבת בין חכמה אנושית לחכמה אלוקית מביאה תוצאות מדהימות. מתוך 925 פרסי נובל יש ליהודים 22.5% פרסים, למרות שחלקנו באוכלוסייה הוא רק 0.19%. המשמעות היא שאנחנו תורמים לחכמה האנושית פי 120 משאר העמים בעולם.

כל זאת בגלל שכל יהודי, בין אם הוא דתי ובין אם הוא חילוני, התחנך על פי ערכי היהדות, הענווה, בקשת האמת והידיעה שלא אתה מוציאה את החכמה, אלא אתה רק לומד אותה, ועומד בענווה אל מול הגאונות האין סופית שנמצאת בבריאה שאתה לומד אותה.

גם בחכמת התורה יש אותו טוב ורע

גם חכמת התורה יכולה להיות רעה ומסוכנת אם היא מנותקת מהמסור האלוקי. כך אומרת הגמרא (יומא דף עב/ב) "אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב וזאת התורה אשר שם משה? זכה - נעשית לו סם חיים. לא זכה - נעשית לו סם מיתה". אם אדם זוכר שהתורה היא מה' היא מצילה אותו, ואם הוא שוכח הוא מסתכן בסם מוות.

כך מזהירה התורה בסגנון מיוחד מאוד "רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשפח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבך כל ימי היד והודעתם לבניך ולבני בניך: יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בהרב באמר ה' "

סיפורים על הרב זצ"ל

חכמה מצילה נפשות

אנחנו ב"ה מורגלים בקיום מצוות, עד שלעתים איננו יודעים עד כמה מצווה אחת, אולי כזאת שנראית קטנה, יכולה להציל אותנו. במקרה הזה מדובר בהצלה רוחנית. ומעשה שהיה כך היה:

במסגרת תפקידו נסע הרב זצ"ל לצרפת, לכינוס גדול של אנשי דת שהיה שם. כמה ימים לפני הכינוס הגיעו אל הרב בני-זוג בוכים, הגבר הוא רב בצרפת, ובפיהם בשורה קשה: בתם עומדת להתחתן עם מוסלמי. כל מה שעשו כדי להניא אותה מכך לא הועיל, הבת בשלה. היא רוצה את המוסלמי הזה שיהיה בעלה ואבי ילדיה. הרב, שראה את סערת הנפש של ההורים, הבין שלא מדובר רק בהצלתה של הבת, אלא גם בהצלת האנשים האומללים האלה, שדומה היה שחבר עליהם עולמם.

כעבור שהות קצרה אמר להם הרב: תגידו לבתכם שיש לכם רק בקשה אחת ממנה, שגם אחרי נישואיה תקפיד להפריד בין בשר לחלב. ההורים לא ממש הבינו איך הבקשה הזאת תמנע את הנישואים, אבל לא להרהרו אחרי דברי הרב וכך עשו. הבת, ששמעה את הבקשה של הוריה, סברה כנראה שיש כאן הסכמה מצדם לנישואין הללו ואמרה שאם כך, היא תשאל את המוסלמי האם הוא מוכן לשמור על המצווה הזאת למענה. התקשרה אליו מיד, והוא השיב שאם זה מה שימנע את הסירוב של ההורים, הוא מוכן שישמרו בשר וחלב.

כעבור כמה ימים, בכינוס של אנשי הדת בצרפת, ישב הרב זצ"ל ליד הקאדי שלהם. הרב פתח אתו בשיחה בערבית, ובין השאר שאל האם נכון הדבר שהוא יחתן את בני הזוג הללו. הקאדי השיב שכן, החתונה אמורה להתקיים בקרוב. המשיך הרב ואמר לו כממתיק סוד: אני חושב שהיא רוצה לגייר אותו. הקאדי הסתכל על הרב כלא מאמין ושאל: מה פתאום? הם אוחבים ורוצים להתחתן. למה אתה אומר כך? השיב לו הרב: אני מציע שתשאל אותם אם הם מתכוונים לשמור בשר וחלב. הקאדי קרא לחתן המוסלמי ושאל אותו האם נכון הדבר שהם מתכוונים לשמור על ההלכות של היהודים ולהפריד בין בשר לחלב, והמוסלמי השיב בתמימות: כן, היא ביקשה ששמור ואני הסכמתי.

הקאדי המוסלמי מיד צעק על החתן המוסלמי ואמר לו: אתה טיפש. בדיוק עכשיו גילה לי הרב של היהודים כי היא מתכוונת לגייר אותם ולהפוך אותך ליהודי, ואני צריך לחתן אתכם כדי שתעשו את הטיפשות הגדולה הזאת? לא ולא. כמובן שאחרי הדברים האלה חתונה כבר לא הייתה, ה"מוזימה" של הכלה נתגלתה והיא נאלצה לשוב לבית הוריה היהודים.

חכמה של ישמעאלים

סיפר הרב ינון מדר, ראש המכינה הקד"צ בחמדת: באחד הימים אבי הלך לקבל ברכה מהרב זצ"ל, כפי שהיה עושה מפעם לפעם על דברים שהיו צריכים ברכה. לפני שהרב ברך הוא שאל אותו להפתעתו: האם יש לך קמעות בבית תפורים בבד? מישהו הביא לך?

אבי השיב: כן. ותמה בליבו מנין הרב יודע שיש לו קמעות, ועוד כאלה שתפורות בבד. אבל לפני שקיבל תשובה המשיך הרב אליהו ואמר לו: זו חכמה של ישמעאלים, תזרוק אותם. מתברר שאבי קיבל קמעות ממישהו, אבל אפילו לא סיפר על כך לרב. הוא לא ידע איך הרב ידע על כך, אבל הוא הציל לו את הבית.

תשובה כהלכה

אהבה רבה אהבתנו. אין מסבירים לאדם שהקב"ה אוהב אותו ורוצה בתפילה שלו? ככל שחושבים ומתבוננים בבריאה - כך מבינים יותר ויותר שאלוקים השקיע חכמה ענקית בכל פרט ופרט בבריאה. בחי, בצומח ואפילו בדומם. ובוודאי גם בכל אדם ואדם.

נסיוה pes lse פסל פסל. אני מורה בבית ספר ממלכתי. במסגרת פרויקט שנקרא "חיים משותפים" אנו נפגשים עם בית-ספר ערבי נוצרי. הם הגיעו אלינו ללמוד על חג חנוכה ואנו אמורים לבוא אליהם בחג המולד. בית הספר נמצא במנוז, בכנסייה. מנהלות אותו שתי נזירות בעיר רמלה. האם מותר לי ללכת עם תלמידיי? אסור להיכנס לכנסייה. נקודה.

חיבור שמים וארץ על ידי כהנים בבית המקדש

עכשיו אפשר להבין יותר את מה שכתוב ב"על הנסים": "בימי מתתיהו בן יוחנן פנה גדול השמונאי וקניו". מתתיהו הכהן הגדול מסר את עצמו להילחם נגד תרבות היוונים, כי הוא היה כהן גדול, ותפקידו לחנך את העם בבית המקדש ליראת ה'.

כל זה בגלל שמוקד המאבק של היוונים היה לטמא את בית המקדש שמחבר שמים וארץ. "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה". לכן ניסה אותו זקן לקלקל את מקום המקדש באמצעות החכמה היוונית. זו הסיבה שבגללה אנחנו מסמלים את התשועה בימיהם על ידי טיהור בית המקדש שנקרא בית ה', ועל ידי נרות חנוכה שהם המשך לאותם נרות שבמקדש.

יראת שמים בבית המקדש לדורות

חשוב לזכור כי בבית המקדש אברהם לומד יראת שמים. "עַתָּה יְדַעְתִּי כִּי יְרָא אֱלֹהִים אֶתָּה" שם אברהם קובע את המקום לדורות כמקום שילמדו בו יראת שמים. "וַיִּקְרָא אֲבִרְהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יְרָאָה, אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהָר ה' יְרָאָה" (בראשית כב). והסבירו חכמינו שפה קבע אברהם את המקום לבית המקדש.

לכן ציוותה התורה שכל אחד מישראל יעלה לאכול מעשר שני בירושלים שנקראת "לפני ה'". שנאמר "וְאֶקְלַתְּ לִפְנֵי ה' אֶלְקֶיךָ בְּמִקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם, מִעֶשֶׂר דָּגָןךָ וְצִיְהָרְךָ וּבְכֹרֶת בְּקֶרֶךְ וְצִיְהָרְךָ. וְלֶמַּה אוֹכְלִים בִּירוּשָׁלַיִם? כְּדִי לִרְכּוֹשׁ יִרְאֵת שָׁמַיִם כְּמוֹ אֲבִרְהָם "לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת ה' אֶלְקֶיךָ פֶּל הַיָּמִים". להכניס לך יראת אלוקים בלב, ועם היראה הזאת תחזור לביתך, למקום שאתה שם "כָּל הַיָּמִים" (דברים יד כב).

זדים - מתייאשים מהגאולה

אמרתך חייתי בעניי

למדנו שהזדים הם אלה שמאמינים בחכמה, אבל לא חושבים שיש תורה מהשמים. ההבנה הזאת מביאה אותם לפשע רב. במדרש תהילים כתוב כי חוסר האמונה של הזדים בתורה שהיא תורת ה' מביאה אותם להתייאש מהגאולה. כך כתוב בתהילים "זֶכֶר דָּבָר לְעִבְדְּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתֵּנִי: זֹאת נִחְמַתִּי בְּעֵנֵי כִּי אֶמְרָתְךָ חִתֵּנִי: זִדִּים הִלְצִנִּי עַד מָאֵד מִתּוֹרַתְךָ לֹא נִטִּיתִי". ומסביר המדרש כי הדברים שנאמרו לעבדך בעניי - מנחמים אותי.

מתי הוא זמן עונשי בגלות. ומהם הדברים שמנחמים? מה שאמר משה (שמות לב, ג): "וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם". לכך נאמר, "זכר דבר לעבדך". זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתי. זדים הליצוני עד מאד מתורתך לא נטיתי". מה הליצוני?

זדים הליצוני - כי הם נופרים באפשרות הגאולה

הליצונים אומרים לי מי שהגלה אתכם עוד אינו משיב אתכם. וכן הוא אומר (איכה ד, טו): "פני ה' חלקם לא יוסיף להביטם". וכן הוא אומר (שם, טו): 'סורו טמא קראו למו סורו סורו אל תגעו וגו' אמרו בגוים לא יוסיפו לגור'. לכך נאמר, זדים הליצוני עד מאד, ואף על פי כן, מתורתך לא נטיתי". (מדרש תהילים קט כ) מהאמונה בדברי הנביאים שאמרת ביד משה וביד כל נביאך כי עם ישראל יחזור לארצו, לארץ ישראל ויירש אותה.

הבוטחים בשמך באמת מביאים את בני ירושלים

לכן אנחנו מתפללים על הזדים והמינים בברכת המינים בתהליך הגאולה. אחרי שאמרנו "ואשיבה שופטך כבראשונה ויועצין כבתחילה" (ישעיהו א) יש כילוי מינים, שעל פי רש"י בכמה מקומות בש"ס הם תלמידי ישו הנוצרי (מגילה יז).

על ה"זדים" נאמר באותה נבואה "וְשֹׁפְרֵי פִשְׁעֵימָם וְחַטָּאִים יִחַדּוּ" (ישעיהו א). הם לא מאמינים שהתורה מן השמים, לא מאמינים שה' מנהל את העולם וממילא לא מאמינים בגאולתם של ישראל. אם היו עוסקים בתורת ה' היו מ"הבוטחים בשמך באמת". יודעים ש"ה' הפיר עצת גוים. הניא מִחֻשְׁבוֹת עַמִּים: רְבוֹת מִחֻשְׁבוֹת בְּלִבְ אִישׁ. וְעַצַּת ה' הִיא תְּקוּמָה: עַצַּת ה' לְעוֹלָם תִּעֲמַד. מִחֻשְׁבוֹת לְבֹו לְדָר וְדָר: כִּי הוּא אֶמְרֵ וְיִהְיֶה. הוּא צִוָּה וַיַּעֲמַד". אמן.